

Протокол № 2

засідання Науково-технічної ради Державного агентства України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм

11 лютого 2026 року

м. Київ

У роботі Науково-технічної ради Державного агентства України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм (далі – НТР) 11 лютого 2026 року взяли участь безпосередньо та за допомогою засобів комунікаційного зв'язку 12 членів НТР та 4 запрошених (перелік учасників наведений у додатку).

Головуючий
Секретар

– Дмитро Чайка
– Ольга Шкарупа

Порядок денний:

1. Розгляд методичних рекомендацій, розроблених Державною установою «Центр аквакультури та іхтіопатології», в рамках бюджетної програми 1207020 «Організація діяльності рибовідтворювальних комплексів та інших бюджетних установ у сфері рибного господарства» Держрибагентства на 2026 рік.

2. Розгляд аналітичних матеріалів, розроблених Державною установою «Методично-технологічний центр з аквакультури», в рамках бюджетної програми 1207020 «Організація діяльності рибовідтворювальних комплексів та інших бюджетних установ у сфері рибного господарства» Держрибагентства на 2026 рік.

3. Розгляд аналітичної записки «Наукові засади створення локальних морських зон для марикультури в контексті морського просторового планування», підготовленої Державною установою «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України».

4. Різне.

Засідання НТР відкрив Голова НТР Дмитро Чайка, який оголосив порядок денний і процедуру проведення засідання дистанційно за допомогою засобів телекомунікаційного зв'язку.

Запропоновано розгляд методичних рекомендацій та аналітичних матеріалів відповідно до пунктів 1 та 2 порядку денного здійснювати в розрізі окремих документів.

З питань порядку денного:

1. Розгляд методичних рекомендацій, розроблених Державною установою «Центр аквакультури та іхтіопатології», в рамках бюджетної програми 1207020 «Організація діяльності рибовідтворювальних комплексів та інших бюджетних установ у сфері рибного господарства» Держрибагентства на 2026 рік.

СЛУХАЛИ:

Аркадія Довженко, який зазначив що у 2025 році в рамках бюджетної програми 1207020 «Організація діяльності рибовідтворювальних комплексів та інших бюджетних установ у сфері рибного господарства» Державною установою «Центр аквакультури та

іхтіології» підготовлено 5 методичних рекомендацій. Всі методичні рекомендації отримали по дві рецензії профільних фахівців у галузі рибного господарства.

Доповідач вніс на розгляд методичні рекомендації «Оптимізація умов утримання та вирощування риби в аквакультурі» (далі – Методичні рекомендації 1). Доповідач зазначив що Методичні рекомендації 1 присвячені практичним аспектам створення оптимальних умов для вирощування риби в ставових господарствах та індустріальних системах аквакультури. В зазначених рекомендаціях наведено конкретні рекомендації щодо оптимізації технологічних параметрів для основних об'єктів аквакультури України, методи контролю та коригування умов утримання, способи мінімізації стресових факторів. Розроблені

Методичні рекомендації 1 розраховані на керівників та фахівців рибницьких господарств, спеціалістів Держпродспоживслужби та екологічних інспекторів, суб'єктів водного господарства.

ВИРІШИЛИ:

Схвалити Методичні рекомендації 1 та рекомендувати для використання у роботі.

Голосували – «за» 11 (одинадцять);

«проти» – 0 (нуль);

«утримались» – 0 (нуль);

не голосували – 1 (один);

Рішення прийнято більшістю голосів.

СЛУХАЛИ:

Аркадій Довженко вніс на розгляд наступні методичні рекомендації «Управління розвитком фітопланктону у ставовому рибництві» (далі – Методичні рекомендації 2).

Доповідач зазначив що в Методичних рекомендаціях 2 детально розглянуто роль фітопланктону, як первинної ланки харчового ланцюга, його вплив на кисневий режим, взаємозв'язок з рибопродуктивністю. Наведено методики вапнування ставів, біологічного контролю. Розроблено практичні рекомендації з моніторингу та оптимізації розвитку фітопланктону для підвищення рибопродуктивності.

Зазначені рекомендації розраховані на керівників та спеціалістів рибних господарств, технологів, рибоводів, гідробіологів, спеціалістів з якості води, викладачів та студентів спеціальності «Водні біоресурси та аквакультура».

ВИРІШИЛИ:

Схвалити Методичні рекомендації 2 та рекомендувати для використання у роботі.

Голосували – «за» 11 (одинадцять);

«проти» – 0 (нуль);

«утримались» – 0 (нуль);

не голосували – 1 (один);

Рішення прийнято більшістю голосів.

СЛУХАЛИ:

Аркадій Довженко вніс на розгляд наступні підготовлені методичні рекомендації «Контроль гідрохімічних показників у рибницьких водоймах» (далі – Методичні рекомендації 3).

Доповідач зазначив що в Методичних рекомендаціях 3 детально розглянуто методи визначення основних параметрів води – розчиненого кисню, рН, температури, азотних та фосфорних сполук, органічних речовин. Особливу увагу приділено інтерпретації результатів аналізів, виявленню відхилень від норм, заходам коригування гідрохімічного режиму.

Зазначені рекомендації розраховані на працівників рибного господарства, спеціалістів ветеринарної медицини – іхтіопатологів, суб'єктів аквакультури та працівників харчової промисловості.

ВИРІШИЛИ:

Схвалити Методичні рекомендації 3 та рекомендувати для використання у роботі.

Голосували – «за» 11 (одинадцять);

«проти» – 0 (нуль);

«утримались» – 0 (нуль);

не голосували – 1 (один);

Рішення прийнято більшістю голосів.

СЛУХАЛИ:

Аркадій Довженко вніс на розгляд наступні підготовлені методичні рекомендації «Пухлинні захворювання риб» (далі – Методичні рекомендації 4).

Доповідач зазначив що в Методичних рекомендаціях 4 детально розглянуто етіологію неоплазій – вірусну, хімічну, генетичну, фізичну. Описано поширеніші пухлинні захворювання коропових риб, зокрема папіломатоз коропа, ліпоми, фіброми, меланоми, пухлини внутрішніх органів. Особливу увагу приділено діагностиці – клінічному обстеженню, патологоанатомічному розтину, гістологічному дослідженню, сучасним молекулярно-генетичним методам.

Зазначені рекомендації розраховані на лікарів ветеринарної медицини, іхтіопатологів, працівників харчової і переробної промисловості, рибного господарства, суб'єктів аквакультури, викладачів та студентів спеціальностей «Ветеринарна медицина» та «Водні біоресурси та аквакультура».

ВИРІШИЛИ:

Схвалити Методичні рекомендації 4 та рекомендувати для використання у роботі.

Голосували – «за» 11 (одинадцять);

«проти» – 0 (нуль);

«утримались» – 0 (нуль);

не голосували – 1 (один);

Рішення прийнято більшістю голосів.

СЛУХАЛИ:

Аркадій Довженко вніс на розгляд наступні підготовлені методичні рекомендації «Ветеринарно-санітарний контроль риби та інших гідробіонтів» (далі – Методичні рекомендації 5).

Доповідач зазначив що основним завданням Методичних рекомендацій 5 є: надання інформації про нормативно-правову базу ветеринарно-санітарного контролю, методи вибору та дослідження проб риби, органолептичну оцінку свіжості, фізико-

хімічні, мікробіологічні та паразитологічні дослідження, контроль забруднення токсичними речовинами, а також проведення ветеринарно-санітарної експертизи та прийняття рішень щодо використання продукції.

Зазначені рекомендації розраховані на працівників рибного господарства, спеціалістів ветеринарної медицини – іхтіопатологів, суб'єктів аквакультури, та працівників харчової промисловості.

ВИРІШИЛИ:

Схвалити Методичні рекомендації 5 та рекомендувати для використання у роботі.

Голосували – «за» 11 (одинадцять);

«проти» – 0 (нуль);

«утримались» – 0 (нуль);

не голосували – 1 (один);

Рішення прийнято більшістю голосів.

2. Розгляд аналітичних матеріалів, розроблених Державною установою «Методично-технологічний центр з аквакультури», в рамках бюджетної програми 1207020 «Організація діяльності рибовідтворювальних комплексів та інших бюджетних установ у сфері рибного господарства» Держрибагентства на 2026 рік.

СЛУХАЛИ:

Наталію Вдовенко, яка зазначила що представлені Методичні рекомендації «Практичні рекомендації щодо розроблення калькулятора «Бізнес-траєкторія в аквакультурі» як цифрового ресурсу в підходах до реабілітації військовослужбовців через залучення їх до аграрної діяльності і повоєнної відбудови України» (далі – Практичні рекомендації) це перший етап досліджень передбачених у 2026 році, які дозволяють працювати з різними виробниками.

Доповідач зазначила що Практичні рекомендації «Бізнес-траєкторія в аквакультурі» (калькулятор) представляють ефективний цифровий механізм, створений для автоматизації розрахунків, пов'язаних із започаткуванням та веденням господарської діяльності на водних об'єктах. Даний інструмент дозволяє оцінити фінансові витрати, а також отримати структурований план дій, заснований на технологічних нормативах та особливостях законодавства. Основна цінність даного цифрового ресурсу полягає в його комплексності. Він враховує практично всі аспекти створення рибогосподарського підприємства від витрат на оформлення документів до детального розрахунку потреби в рибопосадковому матеріалі, кормах, добривах, обладнанні, фонду оплати праці. Крім того, даний калькулятор «Бізнес-траєкторія в аквакультурі» автоматично прогнозує обсяги виробництва товарної риби та розраховує основні економічні показники – виручку, прибуток і рентабельність. Таким чином, користувач отримує не просто список витрат, а готову фінансову модель проекту, що дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення ще до початку інвестування.

Вони орієнтовані насамперед на початківців у галузі, фізичних осіб-підприємців, фермерів та всіх, хто розглядає можливість інвестування в аквакультуру.

ВИСТУПИЛИ:

Олексій Черненко, Дмитро Чайка, Олена Поплавська, Олександр Томченко.

ВИРІШИЛИ:

Схвалити Практичні рекомендації та рекомендувати для використання у роботі.

Голосували – «за» 11 (одинадцять);

«проти» – 0 (нуль);

«утримались» – 0 (нуль);

не голосували – 1 (один);

Рішення прийнято більшістю голосів.

СЛУХАЛИ:

Наталію Вдовенко, яка представила наступні Методичні рекомендації «Комплексні рішення імпортозаміщення продукції аквакультури України в умовах продовольчих викликів». Доповідач зазначив що представлені дослідження містить перелік конкретних товарних підкатегорій, що були об'єктом аналізу: позиція 0302 – Риба свіжа або охолоджена, позиція 0303 – Риба морожена, крім рибного філе та іншого м'яса риб, позиція 0304 – Філе рибне та інше м'ясо риб (включаючи фарш), свіже, охолоджене або морожене.

Підготовлені Методичні рекомендації «Комплексні рішення імпортозаміщення продукції аквакультури України в умовах продовольчих викликів» розраховані на працівників сільського та рибного господарства, слухачів мікрокурсу «Навігатор з аквафермерства», науково-педагогічних працівників, аспірантів, магістрів, фахівців галузей аграрного сектору економіки України.

ВИРІШИЛИ:

Схвалити Методичні рекомендації «Комплексні рішення імпортозаміщення продукції аквакультури України в умовах продовольчих викликів» та рекомендувати для використання у роботі.

Голосували – «за» 11 (одинадцять);

«проти» – 0 (нуль);

«утримались» – 0 (нуль);

не голосували – 1 (один);

Рішення прийнято більшістю голосів.

СЛУХАЛИ:

Наталію Вдовенко, яка представила аналітичні матеріали «Концепція відновлення та модернізації конкурентоспроможної аквакультури України в умовах воєнних викликів і повоєнної відбудови».

Доповідач звернув увагу, що на основі статистичних даних і аналітичних матеріалів окреслено динаміку вирощування рибопосадкового матеріалу та товарної риби у розрізі основних груп видів, виявлено ознаки стагнації традиційного ставкового коропівництва та поступове посилення ролі інтенсивних технологій, зокрема садкові й басейнові системи, рециркуляційна аквакультура, що формують нові сегменти ринку рибу з вищою доданою вартістю. Приділено увагу обмеженням, які стримують інвестиційну привабливість галузі. У межах огляду сформовано комплексне бачення відновлення аквакультури як елемента продовольчої безпеки та імпортозаміщення із фокусом на відбудову й модернізацію інфраструктури, розвиток переробки та

логістики, цифровізацію державних сервісів управління галуззю, створення прозорого ринкового середовища та стимулювання перспективних видів аквакультури з експортним потенціалом.

Практична цінність зазначених матеріалів полягає у формуванні методичних засад для розроблення дорожньої карти державної політики та програм підтримки виробників у фронтових, прифронтових і тилкових регіонах з урахуванням різних потреб відновлення та зростання в умовах воєнних втрат і повоєнної відбудови.

ВИРІШИЛИ:

Схвалити аналітичні матеріали «Концепція відновлення та модернізації конкурентоспроможної аквакультури України в умовах воєнних викликів і повоєнної відбудови» та рекомендувати для використання у роботі.

Голосували – «за» 11 (одинадцять);
 «проти» – 0 (нуль);
 «утримались» – 0 (нуль);
 не голосували – 1 (один);
 Рішення прийнято більшістю голосів.

СЛУХАЛИ:

Наталію Вдовенко, яка представила аналітичні матеріали «Мультифакторна оцінка впливу воєнного стану на динаміку та структурні зміни в аквакультурі України».

Доповідач зазначила, що за результатами досліджень встановлено наступне: українська аквакультура демонструє потенціал розвитку та здатність адаптуватися до ринкових умов, що підтверджується зростанням у сегменті товарної риби (зокрема, короп, сом, раки) та завдяки диверсифікації об'єктів вирощування. Однак, галузь стикається з низкою значних викликів, серед яких ключовими є нестабільна ефективність використання кормів для певних видів риб та етапів вирощування (особливо для молоді), а також коливання обсягів маточного поголів'я та молоді для деяких цінних видів, таких як осетрові та лососеві. Для забезпечення сталого зростання галузі, підвищення її рентабельності та достовірності аналізу критично важливим є ретельний моніторинг показників конверсії корму, комплексний аналіз причин їх погіршення, оптимізація технологічних процесів, а також перевірка та уточнення даних для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

ВИРІШИЛИ:

Схвалити аналітичні матеріали «Мультифакторна оцінка впливу воєнного стану на динаміку та структурні зміни в аквакультурі України» та рекомендувати для використання у роботі.

Голосували – «за» 11 (одинадцять);
 «проти» – 0 (нуль);
 «утримались» – 0 (нуль);
 не голосували – 1 (один);
 Рішення прийнято більшістю голосів.

3. Розгляд аналітичної записки «Наукові засади створення локальних морських зон для марикультури в контексті морського просторового планування», підготовленої

Державною установою «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України».

СЛУХАЛИ:

Ларису Купінець яка зазначила що основна увага під час досліджень була приділена створенню локальних зон марикультури в акваторії Чорного моря України, розглянутий стан морського просторового планування в басейні Чорного моря, була розглянута законодавча база, підготовлений план морського просторового планування України, визначено базові затрати до системного підходу організації морських ферм та наповнення їх інформаційних систем, аналіз запропоновано дорожня карта для Чорного моря методів впровадження просторового планування для Чорного моря.

Доповідач зазначив що це лише перший крок в підготовці рекомендацій по визначенню привабливих зон для ведення марикультури в частині української акваторії Чорного моря.

ВИСТУПИЛИ:

Олексій Черненко, Ольга Шершун, Дмитро Чайка.

ВИРІШИЛИ:

Взяти до уваги аналітичну записку «Наукові засади створення локальних морських зон для марикультури в контексті морського просторового планування» для подальшого використання інформації з неї.

Голосували – «за» 12 (дванадцять);

«проти» – 0 (нуль);

«утримались» – 0 (нуль);

не голосували – 0 (нуль);

Рішення прийнято одноголосно.

4. Різне.

До пункту 4 порядку денного засідання НТР пропозицій не надходило.

Голова ради

Дмитро ЧАЙКА

Секретар

Ольга ШКАРУПА

Додаток
до протоколу засідання Науково-технічної
ради Державного агентства меліорації та
рибного господарства України від 11 лютого
2026 року № 2

Перелік

учасників на засіданні Науково-технічної ради Держрибагентства

Дмитро ЧАЙКА	директор Департаменту організації використання водних біоресурсів, аквакультури та наукового забезпечення, голова ради;
Тетяна САВИЧ	заступник начальника управління - начальник відділу наукового забезпечення та нормативів спеціального використання водних біоресурсів Управління наукового забезпечення, іхтіології та аквакультури Департаменту організації використання водних біоресурсів, аквакультури та наукового забезпечення Держрибагентства, заступник голови ради;
Ольга ШКАРУПА	головний спеціаліст відділу наукового забезпечення та нормативів спеціального використання водних біоресурсів Управління наукового забезпечення, іхтіології та аквакультури Департаменту організації використання водних біоресурсів, аквакультури та наукового забезпечення Держрибагентства, секретар ради.
Члени ради:	
Роман ГАВРИЩУК	начальник відділу нормативно-правової роботи Управління правового забезпечення Держрибагентства;
Олена АДАМЧУК	заступник начальника управління - начальник відділу аналізу звітності державних підприємств Управління фінансів, бухгалтерського обліку та звітності Держрибагентства;
Олексій ЧЕРНЕНКО	заступник начальника управління-начальник відділу регулювання рибальства та державного нагляду (контролю) Управління організації використання водних біоресурсів Департаменту організації використання водних біоресурсів, аквакультури та наукового забезпечення Держрибагентства;
Артем ОГОРОДНИК	начальник Відділ міжнародного співробітництва;

Олександр ТОМЧЕНКО начальник відділу іхтіології та контролю за середовищем існування Управління наукового забезпечення, іхтіології та аквакультури Департаменту організації використання водних біоресурсів, аквакультури та наукового забезпечення Держрибагентства;

Леонід ІЗЕРГІН т.в.о. директора державної наукової установи «Інститут рибного господарства, екології моря, та океанографії»;

Ігор БУЗЕВИЧ завідувач відділу вивчення біоресурсів водосховищ Інституту рибного господарства НААН (за згодою);

Наталія ВДОВЕНКО завідувач кафедри глобальної економіки Національного університету біоресурсів і природокористування України (за згодою);

Дмитро ВОЛОВИК т.в.о. директора Державної установи «Центр аквакультури та іхтіології» (за згодою).

Запрошені

Олена ПОПЛАВСЬКА заступник директора Державної установи «Методично-технологічний центр з аквакультури»;

Лариса КУПІНЕЦЬ д.е.н., професор, головний науковий співробітник відділу економіко-екологічного розвитку приморських регіонів ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України;

Ольга ШЕРШУН науковий співробітник відділу економіко-екологічного розвитку приморських регіонів ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України;

Аркадій ДОВЖЕНКО провідний гідробіолог Державної установи «Центр аквакультури та іхтіології».